

Een internationaal netwerk voor moedertaalonderwijs: het IMEN

1 november 1993

Auteur: Kris Verbeeck

Volume: 23

Nummer: 2

Pagina's: 41-48

Documenten

- [vonk_jrg23_021.pdf](#)

41 een internationaal netwerk voor moedertaalonderwijs het imen kris verbeeck in mei van dit jaar hield imen international mother tongue education network een conferentie in landskrona zweden op die conferentie werden lopende internationale imen projecten i v m moedertaalonderwijs in diverse landen besproken imen projecten zijn geen grootschalige projecten waar veel geld mee gemoeid is integendeel zelfs alle medewerkers zijn vrijwilligers onderzoekers professoren lerarenbegeleiders en leerkrachten zelf die bereid zijn om op internationaal gebied zinvol werk te leveren laanderen participeerde al de inhoud van moedertaal en of stan vanaf 1981 in allerlei imen acti daardtaalcurricula de deelnemers aan dit viteiten sinds 1987 werk ik als netwerk gaan ermee akkoord om hun vlaamse leerkracht en onderzoeker onderzoek in het kader van imen zo te mee aan het zogenaamde cp bin organiseren dat internationale vergelijking project cp bin staat voor mogelijk wordt cooperative project belgium italy and the netherlands voordat ik wat meer infor imen legt de nadruk op onderzoek maar matie geef over het cp bin project wil ik dit betekent niet dat didactici leerplanont het imen eerst even voorstellen wikkelaars leerkrachten e a worden bui tengesloten integendeel binnen het imen is er een vruchtbare samenwerking tussen wat is het imen al degenen die in het veld van moedertaal onderwijs geïnteresseerd zijn ongeacht hun imen is geen organisatie die op de eenma achtergrond specialisatie etc alle deelneking van europa gewacht heeft om interna mers wisselen informatie uit en leveren bij tionale samenwerking te stimuleren het dragen vanuit hun specifieke achtergrond netwerk bestaat al sinds 1981 in het imen en ervaring zitten een aantal onderzoekers die aan ver schillende europese universiteiten en gelijk soortige instituten verbonden zijn zij voeren empirisch interpretatief onderzoek uit i v m nov dec 1993 nummer 2 23e jaargang mk 42 wat wil het imen bereiken 3 vergelijkend case study onderzoek gevalsanalyse in de praktijk van het het imen wil op lange termijn een aantal moedertaalonderwijs doelstellingen realiseren zoals het internationaal maken van onderzoek en discussies tot nu toe werden verschillende groepen i v m moedertaalonderwijs zodat nationale van landen in elk van de drie

delen van het en of cultureel bepaalde definities van moedertaalonderwijs programma betrokken de deelne dertaalonderwijs toegankelijk worden voor mende landen zijn belgie tsjechie reflectie en vernieuwing voor alle geinteres denemarken engeland duitsland seerden om dit doel te bereiken is imen frankrijk hongarije italie nederland betrokken bij een reeks activiteiten die nood noorwegen polen roemenie zwen en zakelijk zijn voor het blijven bestaan van een turkije levendig en actief onderzoeksnetwerk het imen is actief op verschillende terrei wat doet het imen nen het organiseert en voert internationaal vergelijkbaar onderzoek i v m moedertaal het imen onderzoeksprogramma kan onderwijs uit imen stimuleert internationale enkel succesvol zijn en zijn doelen bereiken discussies die gebaseerd zijn op onder door samenwerking tussen onderzoekers in zoeksresultaten op het gebied van moeder het veld van moedertaalonderwijs in de ver taalonderwijs via dit internationale netwerk schillende landen om deze samenwerking worden bijdragen geleverd aan het groei te sturen te structureren en in stand te end inzicht in de diverse nationale leerplan houden organiseert het imen elke drie jaar nen voor moedertaalonderwijs imen een internationale conferentie waarin de medewerkers willen meewerken aan moge nadruk wordt gelegd op onderzoeksresulta lijkheden om de huidige definities van moe ten die voortkomen uit de verschillende dertaal uit te breiden ofte vernieuwen onderdelen van het onderzoeksprogramma daarnaast organiseert het imen internatio nale workshops om onderzoek dat aan de het imen gang is te coördineren en om internationale onderzoeksprogramma vergelijking van onderzoeksresultaten voor te bereiden voor de driejaarlijkse conferen het huidige onderzoeksprogramma dat tie sinds 1981 gestart is bestaat uit drie delen imen publiceert twee reeksen boeken 1 systematisch vergelijkende beschrijving studies in mother tongue education en en analyse van recente ontwikkelingen occasional papers waarin voorlopige in de retoriek de onderliggende opvat onderzoeksresultaten rapportering van tingen ideeën etc van het moeder onderzoek dat aan de gang is en andere taalonderwijs hoofdzakelijk op basis belangrijke teksten worden gepubliceerd van documenten 2 systematisch vergelijkende beschrijving hoe is het imen en analyse van de praktijk van het moe georganiseerd dertaalonderwijs hoofdzakelijk op basis van dagboeken van leerkrachten por imen is een officieel geregistreerd instituut tredten van leerkrachten en portretten waarvan het officiële adres secretariaat en van moedertaalonderwijs dergelijke in nederland is gevestigd er is een stuurgroep die bestaat uit leden van 23e jaargang nummer 2 nov dec 1993 43 nederland belgie en duitsland zij zorgen microfoons zorgden voor een aantal ande voor de coördinatie en organisatie van re reacties van leerlingen omdat de imen activiteiten leiden het onderzoeks onderzoeksresultaten kunnen worden bein programma publiceren de imen reeksen vloed door deze factoren besloten we eerst het bestuur werkt nauw samen met de een voorstudie te doen de leerlingen waren nationale correspondenten die belast zijn na een aantal lessen gewend aan de aan met het organiseren van imen activiteiten wezigheid van de vreemde eend in de bijt in hun respectievelijke landen en gingen gewoon hun gangetje imen onderzoekers blijven met elkaar in uit dit vooronderzoek konden we zelf ieren contact via de imen publikaties maar voor of de kwaliteit van de opnamen goed al door elkaar te ontmoeten op de interna genoeg was hoe lang het du-

urde voordat tionale imen conferenties o a in de leerlingen zich gewoon gingen ge- dra veldhoven nederland antwerpen gen binnen de ongewone omstandigheden lud- wigsburg Duitsland het bestuur en de etc nadien werden er nog meer opnamen na- tionale correspondenten ontmoeten gemaakt die probleemloos verliepen elkaar elk jaar op een internationale work shop o a in nijmegen nederland tisvildeleje den- emarken frascati italie en een werk van lange adem de landskrona Zweden opna- men uittikken de opnamen van de lessen werden vervol welke bijdrage levert gens in de eigen taal uitgeschreven zodat vlaanderen aan het imen alles wat er in zo n les aan bod is gekomen opnieuw kan worden gelezen de onder de laatste jaren heeft vlaanderen zich zoeker die de lessen heeft bijgewoond geengageerd in het zogenaamde cp bin nam notities van al wat er in de les gebeur project cooperative project belgium italy de maar niet op een casse tt erecorder kon and the nether- lands het project is begon worden weergegeven dit betekent dat nen met een vooronderzoek in elk van de klasopstelling bordschema s oefeningen in deelne- mende landen belgie italie en handboeken e d m werden genoteerd of nederland en werd vervolgd door een werden opgevraagd het was de bedoeling case study het was de bedoeling dat in om de onderzoekers van de andere landen de drie lan- den op hetzelfde tijdstip een een zo nauwkeurig mogelijk beeld te laten onderzoek- er in het tweede jaar van een krijgen van wat er in de lessen werd gedaan secun- daire school een aantal lessen moe door de leerkracht en door de leerlingen der- taalonderwijs zou bijwonen de keuze deze uitgeschreven versies werden vertaald van het tweede jaar lag voor de hand naar het engels en vormden op die manier omdat er in dat jaar nog geen fundamentele de basis voor gesprekken tussen de onder keuzes worden gemaakt voor de toekomst zoekers van de verschillende lan- den er de groepen krijgen nog een vrij algemeen werd over de opnamen en de lessen met programma de keuze voor de school waar de leerkrachten gepraat het was niet de het onderzoek plaatsvond werd willekeurig bedoeling om de lessen te evalueren wel bepaald de bijgewoonde lessen werden om de lessen te observeren en te bekijken opgenomen op cassette de leerlingen als een stuk uit de realiteit van het dagelijks waren op de hoogte van de opnamen moedertaalonderwijs zoals verwacht reageerden de leerlingen in het begin anders op de aanwezigheid van een onderzoeker in de klas en ook de nov dec 1993 nummer 2 23e jaargang vaii 44 2 v fry k op zoek naar incidenten vergelijken maar hoe wij hebben getracht in de protocollen dit het is de bedoeling geweest om de ver zijn de uitgeschreven versies van de opna schillende lessen met elkaar te vergelijken men incidenten te vin- den d w z fragmen en ook de verschillen aan te duiden we ten die ons opvielen fragmenten die trach tten ook deze verschillen te verklaren typisch zijn voor het moedertaalonderwijs vanuit de eigen onderwijsachtergrond op etc deze incidenten werden aan de onder langere termijn willen we meer inzicht krij zoekers van de verschillende landen voor gen in wat er in het moedertaalonderwijs gelegd de cor- respondenten van die landen aan de gang is en wat we van elkaar kun gingen zelf op zoek naar incidenten binnen nen leren over het project wordt op de de proto- collen van de andere landen en internationale bijeenkomsten gepraat en trach tten de stukken vanuit hun cultuur en gediscussieerd in elke conferentie wordt er vanuit hun moedertaalonderwijssysteem te opnieuw gezocht naar goede instru-

menten interpreteren op deze manier werd onze om de vergelijking mogelijk te maken het visie getoetst en verrijkt met de visie van blijkt heel moeilijk te zijn om een adequaat meer buitenstaanders middel te vinden om het geheel te beschrijven en te vergelijken maar toch zijn er al om een beter en meer realistisch beeld te enkele pogingen ondernomen krijgen van moedertaallessen in de verschillende landen hebben de onderzoekers de op basis van de observaties trachten we scholen die bestudeerd werden in de ver een voorstelling te maken van het moederschillende landen bezocht op die manier taalonderwijscurriculum in de verschillende hebben we een aantal lessen live kunnen landen cf tabel 1 2 en 3 dit is echter meemaken en hebben we de leraars aan een eerste voorzichtige poging om tot meer het werk gezien inzicht te komen in de gelijkenissen en verschillen tussen moedertaalonderwijs in de verschillende landen tabel 1 fields of mother tongue education een belgische bijdrage i reading writing speaking vocabulary grammar listening language reflection fiction creative non fiction non fiction register nm 23e jaargang nummer 2 nov dec 1993 tabel 2 fields of mother tongue education een nederlandse bijdrage reading writing grammar increase fictional fictional i e parsing of vocabulary texts texts sentences and words tabel 3 fields of mother tongue education een italiaanse bijdrage f of mother tongue education other disciplines i e italian language history geography l d grammar literature language s skills t parsing